

КИЖИ, ООЦ ХЕРЕГЛЕДЕРИ ДЭЭШ

БИСТИН партизанын Программында «Кижиге»-д, өнүкү, да-ауым» деп айткан. Бистин нийт-лестикти моральдык хоюлдууну бо чүүдүнү алыс утказы бүдүрүгө харылааларында алдымган.

Шына-ла, бичи када эргилер бо-дай каапталып. Малчынын бүдү-гөн эди, сүдү кимнарға барып ту-рары? Ол продукттар-биле үлө-лүр ажалыны, эртемни, культу-раны, калык камгалагыны, улус өөрчөлүгөнү адырларында ажал-ды турар кижилер херегелин хан-дытканын турар. Хеп фабриказын-нар кедил турар? Ажалын, мал-чы, элчи, башкы, эртенде болгон оон-да өскөлөр. Конструктору чо-гоалган трактору кайда ажалдап ту-рар? Колхозтарын, совхозтарын тараалып шөлдөрүндө.

Ажал-агытын бүгү-дө адырлар-ында харылаагы, олар шыр-дуу-ла бүгү совет кижилерини ам-дырал херегелдерин болдунар-ла ак-и-биле, эи-не чедимчилик-биле хан-дырар деп сорулгага чыгырткан ажал-дап турар. Ол бүгү адырларда совет кижилер яны-бүрү албан ажалдап кылмы турар.

МЕДИЦИНА институтуна алды чыл өөрчөткөн соода анык оол эмчилик диплому улуг өөрүшкү-би-ле күзөп алган, төрөн Тывагыныч ээл келген. Каяа ажалдаары? Ол айтырды республиканын Кадме кам-галал министрствону тоодарга ха-рымын берген. —Өвүрүн Саглы су-музунга уясток эмилген эргелек-чүлэр.

«Саглы. Ында «Кызыл туз» колхоз республиканын мурунчак колхозта-рынын бирээзи. Оон ички чоңуга ба-рып болор, оон калып камгалаар, шыдаар ирчи мен бе? Чок, ылаң айтырдым салмырларын онуна өөрчөп алган билгелери чөп ажал-лаарын дугайын боодар херек. Ме-

ни институту дуржулгалыг башкы-багай эес өөрчөткөн болгай. «Карахат коргун турда, колдар кы-лып турар дигир. Ажалды кылбайн чыда бергезин херек чок. Мэң кү-жүр ачам арааш, элекке өлгөн бол-гай. Дирг чораан болза ам-лаа сов-хозтун малчыны болуп, ажалдап чо-руур ужурут. Авам ам-лаа ажалдап чо-руур болгай. Чок, кижилерин өлүр, хоочурап аарып чоруун бо-дурбас херек. Кижилер калык, хөг-лүт чурттаар ужурут. Мен ол дээш демисежир ужурут мена—деп, аны-ак эмчиин баштайгы бодалары бол-гаш шиптири мындай болган.

Анык эмчи эмилгенни нини бай-далы-биле танышты эгелесий чыда, калалын кеткен, анык ненин дун уруун берген божаан черинге кел-ген.

Кижиге божуларынын талазы-биле Томский эмилгелерине практика эртин турда, анал таварып турган бүгү-дө таварыгалар оон бодалыга катан тургустунуп, караанга көстүп тургулаан. Дүргөн болгаш шын көсө-лери херектиг. Практика үзүндө дур-жулгалыг эмчилерин хайгааралыкн адаанга аңдаашкын чокка бүзүр-лөт хөдөлп чакыккан аайы-биле бо баштайгы таварыгалда анык эмчи аймылды чайлаткан.

Анык ненин бичи Кларазы ам бир хар ашкан, оожум, долуларды кылаштып, ийи-бир сестерин алап, шулунайдыр чугалай кыгалып турар аларган. Оларын бажынын өөрүшкү долгап.

А эмчи? Оо, ол дээрге мыда ам ёзу-лү боудун кижин болган. Чон оон аажок хүндүлэр. Билин шыраак, эи-нэри кызымак, биче сеткилдиг. Ра-йон төвүн 30 километр чегде турар Бора-Шайын километры бегин 60 аажы километр ирак чеге — Саг-лыжы барып, Балган эмчиге шипчи-лэп, эмилерин-биле чоруп турар. Арш-оол Түлүшөвич Балган боудун амыр-дыжын бодазас.

— Кижиге эмилгеге чыгарга дүне-бегин чеге-лаа эргип кээр-дир ийи. Та, кажан улап, дыштыган ап турар кижиге чүе — деп, кову бригадир О. Агыр-оол чугалап олтурар.

Кажан, каймын-даа чалалга кээрге, ол доран-на четкен турар кижиге дээрзин колхозчулар чеге болганда-ла үнелер турар.

Хоочураан аары кижилерин аз-рымын хайгаарып, шын тодаларымын ол улуг кичээтпейн салып турар. Эмилешкинде кол чүе аарыгы шын тодалары болганда, ол бар-ла ар-галары херегел, өске эмчилерден (район эмилгезинин) арга-сүмелери айтырп, медицина помарын үргүдү ажалдап турар.

Колхозчу Куулар Чөңүк дөрт чыл хереде бычкымайлап келген, быгы-ла ханы ижик бар. Хандагыты эм-чилеринге каш-лап четкен. Эттимес-тээн. Бо чылын май айдан эгелээш шуут-ла чыдымак.

Оон аарын Балган эмчи эмил-гезин. Он Чөңүктүн калып ажалдап турар. Боудун эмчиликни дугайына ол мында деп чугалап олур:

— Эмнэри кызымак, билири шы-рак, буянын-ла төл.

Арш-оол Түлүшөвич — көдөз Со-веттин депутаты. Соңгучулары-биле ужуражып, өткөдүн бээр-биле чеге-лештир, чон ортузунга медицина про-пагандазын чорууп турар. Яны-бүрүн аарыгаларга удуз таварыгаларын чо-гуу үзүндө эрттирип келген.

Чодаласмаар сынныг, арындап хүдүмүзүр ираас бо эмчиин мал-чынынын аалдарында уурлар-даа, улуглар-даа шуутуу танын. Улуг кижилер кырып моорларча, эмчи деп дүргөн-не бажынырыч чылаар.

Чонун калынын камгалакчы, кижилерин күзөткөп аалчызы бо анык эмчиин оору ак, буяны бо-дара-ла болуун аму.

ТОЛЕПТИГ САДЫЖЫЛАР

1963 ЧЫЛ-БИЛЕ денээрге, 1961 чылда Саглынын чоңу 60 аажыг мун

ажынын бараанын хойну салып ал-галар. Ол болза колхозчуларын ма-териалдыг амырларын улуг ак-и-жип турарынын тодалыг хережи-дир. Оон-биле чегелештир оон болаа салыг ажалдакчыларын чоңу хе-регелдин доктаамал хандыраар-биле кызымак ажалдаанын көргүзүп турар база бир чугула көргүзүп-дүр. Кижиге-лер боттарынын сагыжыга тааржыр, күзүн чүүдөдүн салып алыр-ла бол-гай.

Кижилерин күзүн бараанынын эккеп садыглаар, оларын чагыны күзүдүр талазы-биле көдөз магазин эргелекчи К. Чөңүкпен, оон калайы Ооржак Кис олар кызымак ажалдап турар. Олар чүгө магазин иштине ажалдаары-биле кызыгаарлаттын-маанар. Автолака доктаамал кел-бей турган үдө, колхоз баштаар чери-биле дугуржуп, машина үндү-түп алгаш, малчынынын эргип, олар-ныг чагыларын күзүдүр, херек-тиг бараанынын райпо складындал боттары чедип ап турганнар. Ычан-гаш чыл планын ноябрь айда-ла 103 хуу күзүстөк.

Салыг ажылынын дугайын көдөз Совет сессияныг чугалажып, рай-по баштаар чери-биле дугуржупкан соода, автолака база доктаамал кээп, малчынынын эргип турар алар-ган. Оон салыгжымы комсомолу О. Дайтон аки ажалдап турар. Ол он бир айын планын 134 хуу күзүстөк. Малчынынын чагыларын янылаа күзүдүр ораалажып, автолака барып шыдаас аалдарын улугу-биле кажан, каяа кээп салыгжымынын дугайын ол дугуржуп ап турар.

Кижилерин амырлар херегелдер-ин чедимчег хандыраары-биле амыр-дыш чок ажалдап турар бо са-дыгжыларын дугайында ол черинг чоңу сеткип ханышыкын-биле чуга-лажып турар.

С. ПАВУ,
(бистин көрр-).

ХООЧУН ДАРГАН

«Бандыг-даа ажалга соңуургал болгаш мөргө-жил негеттир. Боудун ынакшаан ажалын бү-гү намында кагбас, ону чоңа бүзүрледи-биле бараалдап чоруур кижилер—ёзулуг кижилер ол. Чөң-Хемчик районда «Чыра-Бажы» советтун хоочун дарганы Монгуш Дыргы Чалзапович ил-дыларын бирээзи. Ол 22 чылды дургунада ажалтын масказын көтүрдүн салбаан.

Чегенчиг ыаш хааржактан кылган хөрүктен, бөгүнгү демир үтөөр нарын өрүмчир, дунзаалаар херекселдер болгаш электрлиг «хөрүккө» чедир дарган берге болгаш солун өрүктү эркен. 22 чыл бурунгаар кескинди демир тып алыры бе-зин берге турган. Ычан «Чыра-Бажы» МЧЭ-эниг дарганнары Дыргы биле Лемчаа андазын-нар, тараа, сизен кезер машиналарын, пилитер-ни септеп, кылтып турганнар.

Хоочун дарган ам советтун автомашиналары-нын болгаш көдөз ажал-агы машиналарын бө-дүүн кезектерин кылтып, дугулар болгаш дунза-лаар ажалдарга мергежилни анык дарганнарга дамчытыпшаан, боудун хун нормазын докта-ам аажы күзүдүн турар.

Дарганын хой чылдарда кызымаккай ажал-ижи Совет казак, чон бедни-биле үнелен. Мон-гуш Дыргы «Күн-ажыкты шыгалар дээш» деп медал, элзөн каш Хүндүлөт бижиктер болгаш өртектиг чүүдөр-биле шаңналып келген. Ол ам сүмү советтин депутаты.

ЧУРУНТА: М. Дыргы автомашинынын радио-рун дунзаалап турары.

Соңу болгаш фотоу К. ШАНГЫР-ОЛДУМ.

АДА-ИЕ КОМИТЕДИНДЕ

Школа болгаш өг-бүлө уруу-ла-рынын кижизиндегиз дээш ний-тиледик мурунуга ден харыска-галыктар. Ычангаш школа биле өг-бүленин чоок харылаазы кижиге-лине ажалынын кол факторла-рынын бирээзи. Бо талазы-биле РСФСР-нин школадарынын аддарыг башкызы Инна Васильевна Селина-га уурткан Турунныг № 1 ортумак школыны эки дугуржыны чыгып, ажалдап турар. Моон түнүндө школада өөрчөдүлгө-кижизиндегиз ажалын денели бектик. Школа-нын төрөдөр комитетинде (дарга-зы эш Лазаренко) 32 кижиге бар, оон аңгыда класс бүзүрүндө үш кижиге составтыг активти тургускан. Бо школынын өөрчөткөчлөрүнүн ала-нелери районун чурттакчыг алы-агы чегелеринде болганмын төрөдөр комитети олар-биле чагаа болгаш телефон-биле харылааны тулуп турар.

Чамдык ада-нелер, ылангыя «Искра» колхозта эш Лазаренко, Тартага Новоселова олар школага уругчу кээп, уруктарга олуржуп, башкылар-биле бесеталгып турар-лар. Ычангаш оларын уруг-дарымын өөрчөдүлгө эки. Орук учас-тогуна дарган эш Афонкинниг уруглары хой. Өг-бүлө наймалдыг,

ада-иеги уруглары-биле калы ки-нолаан, селгүстөөн чорууну бо-на көрүп болор. Афонкиннерин солда-ры Вова биле Сапа техника болту-муне улуг соңуургал-биле өөрчөп турарлар. Электрлиг тракторун ажалдап турар моделин кылгаш, республика делегезинге киргеш, олар өртектиг чүүдөр-биле шаң-натканнар.

Партизун ажалдакчызы Иван Шингитин школада тургускан тө-рөдөр университетини кичээлдеринге база ада-ие хураалына докта-амал кээп турар. Школа-биле мындыг харылаанын түнүндө оон уруг-лары эки өөрчөдүлгө, хой-пикти-челер, а огул Волода школада ком-сомол комитетинин секретары.

Школада ада-ие комитетинин чо-рулуп келген ажалынын түнүндө чамдык организациялар болгаш албан чегелери — школага дыка улуг дузаны көргүзүп турарлар. «Сель-хотехника» район салбырында школага дузалаар чөвүдүлгө эгелешкини-биле ада-нелерин болгаш өөрчөткөчлөрүн калы аккурсуналар, агаарышкыныг организас-таан. Бо коллективте өөрчөткөчлөр-ниг база ада-нелерин каттыккан хурааларын чорудуп, ааа эи эки ада-нелерин болгаш өөрчөткөчлөрүн административин дузалаы-биле демделээр чачыл аптарган. Ук коллективтиг ажалдакчыларын уругларинда багай өөрчөп турар-лар ам чок. Ындыг ажалды район-гун улутпур комбинаанда школа-га дузалаарын чөвүдөли база чо-рулуп турар.

Турунныг № 1 школазында тө-рөдөр университети үш чыл ажал-дап турар. Бо аралына оң аг-сураа дыка алган. Сөөлү үдө маанса «Ада-нелерин хууза үлгери», «Ленинниг ажал-амдыралы — бистин кижиге бурунуга үлгөргө-чиге», «Чараштыр кеттирил өвөр» деп лекцияларын муңгутаан, оон ылай «Коммунизм үзүндө чурттаарга берген сен бе?» деп сауун диспут эркен. «Классан база школадан дашкаар өөрчөткөчлөрүн ажалын

С. ХЕРТЕН.

А г и т а т о р к ы с

Минчир кара сумказынга чаа помарын дартайыр сүп алган. «Ызыл туз» колхозтун киторазы-не дашкыны-биле бажыныч. Колхозчулар суруун ол-бо талаа-рындай контроже шуужуп турган. Чыдын чыгыпса, ёзул өрбас анык чоласка Ооржакка ужуражып кел-геш, шала хүдүмүзүрүшшаан:

— Кайнаар сундураар-дир сен. Ооржак? — деп. Минчир айтырган.

— Саглы-Бажында хойжу брига-дага мал чени чедирер-дир мен.

— Кады халтаалы, мен оларга помар чедирип бербешам, бесеза, номчула кылмы берейн дээш, аар-тыктавас боор сен эле? — деп Мин-чир баштааны араак чугалаан.

— Агитатор кижини дартыктаар-га кайын болор, канчал-чоп-лаа болза чедирер апаар мен. Малчы-нар силерни четтикчир! манап ту-рарында канын-лаа дадалаа тур-бас дээринге бузурээр мен—деп Ооржак хөөрөн.

— Нои. солдунур малчынынын илгит чүрөктерин хайныктырар, хей-агт кирир болгай, че, саалап тур-байн халтаалы, ам үр болор сен бе, Чынок-оол? — деп айтырган.

— Сылатаа сула чүзүрүп ал-гаш келгил, салазас мен—дээш Ооржак машиназынын кабинамынче кире халааш ийи болган. Удвалын олар Саглы-Бажы кайы сен дээш хал үнүккөнер.

Ол хун Минчир оон хире бажы-нарга барып, эргип помарын чаа помар-биле солуп алдышкан, мал-чынынга солдуннарын сөөлүг бо-дунчуларын номчуп берип, кыска беседаларын кылмы берген. Ажалга келсе, кызымак анык кыс арте-лийн малчынынын кыш, чай чокка шала ыччар кезип турган, оларын агитатору болу берген.

Ооржак Минчирин ажалдап ту-

рар библиотеканын кирген кижиге үнөр хөңүч чок. Залда 10 аажыг төп болгаш республика солдуннарын аай-баштыг чыксаал салган, бир тала-зында чаа помарын дегеп каан, база бир өрзөлдө бүгү бар помар-ны ном делгилеринде салган, оларын келгиле «көдөз ажал-агынын», «эртет-техниканы», «по-лятиканы», «медицина», «Тыва» номнар деп ылап бижип каан.

Оон ылай база бир солун чүүч болза, колхозчу хереженеринг бү-дүдүн тургусканы болор. Ында кол-хозу бүдүрүлгөсүн мурунчак кол-хозчу хереженеринин фото-чү-рүлгөдөрүн хереженерин чөвүдөлинин Хундүлөт самбырында аскаан. Олар-нын аразында хойжулар Анай Саг, Монгуш Көк, тудугу Ооржак Белек болгаш өскөлөр-лаа бар.

«Билил ала!» деп булун шынап-ла солун. Ында хепти канчаар недер-ин, лаазарынын, базарынын, баш дугун канчаар дыраарынын болгаш

бажыг ажалы кылмынын дугайын-да ажалыг сүмелерин тодаргай кылдыр бижээн. Шкодачы болгаш школа намызы четпээр уругларын коммунист «бүтү кижизинерин» дугайында сүмелер бижээн номар-ны оон чанында чыксаалган. Бо үс-түндө ажалыг ажалдарын колхозта хереженерин чөвүдөлинин култур-секиязынын даргазы эми Нордун, школачыларын болгаш школа на-мызы четпээр уруглар ортузунга ажал чорудар секциязынын даргазы башкы Күзөкмаз, хереженерин чо-вүдөлинин даргазы Инна Денен бө-лөк библиотекка эргелекчи О. Ми-чир дээш оон-лаа өскөлөр органи-застаан. Ол кылгынган ажаллаар чүгө библиотеканын казастап турар эвес, оон колхозчулар номчуп ап, ажал-херекке ажаллап турарлар.

Кылгынган чүүлөр ол хөөрө тур-бас, удуштуу ажалдап билер алар-ган чүүлдерин чаа чүүлөр-биле солуп турары чөгүмалыг. Ол булуңда делгез чүүлдер үндөлдөш, бе-

седаларын библиотеккага организас-тап турар аларган.

Нои билгилерин үндөмү болор. Ычангаш Ооржак Минчир номчу-чулар ортузунга ажалыг болгаш дөштөг ажалдарын чорутканга хандыкшымак. Ол баштай ажалдап кирип турда, ном фондугу-лаа, ном-чулдарын саны-лаа эвээр турган. Ам көдөз библиотекка 480 аажыг номчулугу, 6400 аажыг номуг.

Колхозчуларын ном чорутуруга илгелерин күзүр сорулга-биле ба-жынынга ном чедирип бээр школа-чыларын тускай аянозун органи-застаан. Ону школада пионер во-жаты 3. Монгуш удурутуп турар.

Илгелерин библиотекка эш Ми-чир артелийн Хорумун-Ой, Ча-ран-Лыг сүт-бараан фермаларында, Теректингиз, Көк-Тейин хойжу бригадаларында көжөр библиотек-ларын организастаан.

Библиотекка чөвүдөли ажалдап турар. Ында 8 активчелер хаара туттуган. Олар колхозчуларын нои ажалынын бегелдерине ду-залыг ажалдарын кылмы турар.

Н. ХЕРТЕН.

Өвөр район.

С ө ө л г у п о ч т а - б и л е

НИИТИ КУШ-БИЛЕ

БАРЫН-ХЕМЧИК районун «Мурунчак» колхозунун колхозчулары нини хураалга 1965 чылда колхозтун ажал-агынын чаа болгаш мында школага херег-лештир 4000 кубометр оттулар ажалыг суббота база воскресне-хүннеринде шеф ажалын чору-луп турган, белеткөрлөп шип-пирээлээр. Эртен суббота хү-нүндө колхозчулар ыаш белет-кээр Талды-Адыр деп чеге че-

де бергеш, 100 кубометр оттулар ыашты белеткээ.

Хережене колхозчулардан тур-густуган бичи-бичи бөлүктөр 10 га черини ыаш будуктарын чымып, аштап арылгалаан.

Колхозчулар Донгак Чагыр, Хертек Комбулан, Ооржак Ол-зей-оол, Дөңгак Кара-мыс олар хүнде 4 кубометр оттулар ыаш бе-лөткөр тургаш, 5,5 кубометр ыашты белеткеш, ажалын ша-лыпчылары болганнар.

Х. Чайлыг-оол.

МОНТЕР

Кара-Булуң салбыра Сергей Катаев монтерлап ажалдап, боудун эки ажалы-биле чурттакчы-ларын хуудуулгын чаалап ал-ган. Салбырын ажалчылары ону радио, телефон, электр мас-тери деп турар. Суурда чыгыс-лаа радио киригнмээн бажын пок, а радиоу үрелэ бээр болза, Сергей доран-на септеп бар.

Ол радиотехниканы бот-өөр-диге-биле өөрчөп турар.

О. Кошнар-оол.

НЫРГАННАРГА ДУЗА

АРЫСКАН 8 чыл школызы-ныг тинуржулары назмал кы-раанарга болгаш инвалидтерге ышдаар киреи-биле дузалажып келгенер. Чокта чаа олар Байгара Арагынын бажыныч чугалап, арылгаш бергенер. Бичи дузалакчыларга кырган-бар өөрүп четтиргенин илередиң турарлар.

М. Шомут.

ХОМУДАЛ БУРУЗУН КИЧЭЭНГЕЙЛИГ КӨӨР

Боттарынын чагаларында болгаш хомудаларында совет кижилер чүгө хомудал кирип турар эвес, харын база калып-бир ажалды акжиге-рин, чоңун амырларын улуг чаа-гайдыларын, четпестерин канчаар чалдыгарынын аргаларын сүмел-тээр.

«Улуг-Хаа» советтун Ары-Бажы салбырында чоңун хаб хандыра-галыг четпестерин дугайын ол-ла ажал-агынын тракториз эш И. Б. Ымжакы республиканын Министр-лер Чөвүдөлине бижээн. Айтырдым тус чеге хылап көргө, чүгө ол сал-бырда эвес, харын районун өске-лаа чамдык чурттакчылыг черлеринде чоңун хаб-биле чалдыргалыг ба-гай тургустуваны, сандыг органи-зацияларын талазында аш-чөм, улутпур бараанын хувап таарыш-тырарында, херегелдерге, чедирип четпестеринде дыка хой четпестер бары илерээ. Чогуур хемчегелерин алганын түнүндө чагаа айт-тырган четпестер чайлаттыган. Чоң-ун амырлар хандыргалыгын ол хире чугула айтырдым чеге район организациялары эвес, харын респу-бликанын сандыг, хандыргалыг органи-зациялары улуг кичээтпей салыры ол чагаа айткан чижик негеп турар. Мындай чижиктерин чоңун чагаа, билдирешкинеринге база хо-мудаларына хамаарыштыр дыка хойну көргүзүп болор. Ол дээрге ажалыг чондарын талазында ал-бан черлеринге ажалыг сүмелерин кирип, оларын ажалыга дузала-жып турарынын хережидир.

Ычалаа-да албан, организация-ларын, улутпур болгаш көдөз ажал-

агыг бүдүрүлгөлөрүнүн чамдык удур-гукчуларын, ылангыя ажалыг чондар-нын депутаттар Советтеринин чан-дык хомудалары чоңун чагаа, бил-дирешкинеринге чогуур кичээтпей салбас, харын-лаа чамдык таварыг-лаа тоомча чок көрүп турар тавары-галар база бар.

Такыр районун «Совет Россия» колхозунун Каскал сүт-бараан ферма-зында эмилге пунктузунун ажал-чыны, хой уругларын бот не эш К. С. Шыдырааны ферма эргелекчиси эш Натиг-оол ажалдап, чурттап тур-ган бажынынан үндүрүкчөн турган. Оон шынын тывар дээш, бот не эш Шыдыраа барык чартык чыл иштиде «хилчөткөткөн» келген. Баштай колхоз баштаар черинге, көдөз Совет-тин куускомунга, оон соода район Советиниң куускомунга болгаш өске-лаа организацияларга хомудал, Бажында түннө чок бооп уруг-чулешынан турган. Алактын сөөлү-нү эш Шыдыраа республиканын Дээ-ди Советинин Президиумунга алыч-тап. Ол чеге баргаш хылап көргө, бүгү фактылар шын болган, оон тур-жук бот негеп 6 уругларын чан-дыг-лаа школада күрүнө хандыра-галыга кирбей, уруглар албан чеге-леринге тургустуулан турган. Алы-гын хемчегелерин түнчөлдө эш Шыдыраа ажалында катан кирген, уругларын чогуур уруглар албан чеге-леринге, чамдыктарын школага кү-рүнө хандыргалыга кирген. Ажалдап турган үзүндө шалы-нын төлөдип берген.

Черде ычаш Талды район Совет-ин куускомунун эрги уаурудагы-нын үзүндө чоңун негелде, хому-

даларын кичээтпей көрбөс, чо-гуур хемчегелерин албас таварыгалар бар турган. Чижээлээрге, ол рай-онун Элегес суурда Мирошников-нын уруглары «ачагыс уругчулар ара-галар, авамысты эттээр, бистерни коргулар, өөрчөлгөсүк, амырлар-ламыска сагыш салбас-тыр, ол дуга-йында районун чогуур албан чеге-леринге хомудаларыска харыла-вас» деп дузалажып көрүр» деп Министрлер Чөвүдөлине хомудал-кырген. Ол фактылар чүгө балыт-катышканында аңгыда, ук ада ний-тинин ажалыг күш-ажылынга ки-ришпейн, мангысталачк ёзу-биле амдылар турары хылаадаан иле-рээ. Район Советиниң куускекчи ком-итетинин шиптирин дугурап ол ада-ны «томаартымын» хемчөөн ал-ган.

Бир эвес ол районун хамаарыш-кан албан, организация, бүдүрүл-гө черлерин удурткучулары бо айт-тыргал талазы-биле чогуур хемчеге-лерин доран алган, чоңун дилег

